

**Notat om Region Midtjyllands
langfristede gæld og renteudgifter
i 2015-2018**

1.1 Indledning

Der er en forventning om, at Region Midtjylland ved indgangen til 2015 vil have en almindelig langfristet gæld på 4,3 mia. kr.¹. Den almindelige langfristede gæld bliver løbende konsolideret, og vil i årene 2015-2018 falde med gennemsnitlig 138,9 mio. kr. årligt og være på ca. 3,9 mia. kr. ved udgangen af 2018.

Alt imens, at den almindelige langfristede gæld årligt falder, vil regionen i perioden 2014-2018 have behov for låneoptag til de nye sygehusbyggerier. Med lånefinansieringen af kvalitetsfundsprojekterne vil regionen primo 2015 have en langfristet gæld på 4,8 mia. kr., og den langfristede gæld kan midlertidig vokse til 6,5 mia. ved udgangen af 2018, jf. tabel 1.

Nedenstående tabel opsummerer de vigtigste nøgletal for den langfristede gæld og nettorenteudgiften, som efterfølgende bliver beskrevet i notatet.

Tabel 1. Nøgletal for den langfristede gæld i 2015-2018 og nettorenteudgiften i 2015

Mio. kr.	Budget 2015	Budgetoverslagsår		
		2016	2017	2018
Langfristet gæld primo	4.825,5	5.321,0	5.745,7	6.293,5
Nettolåneoptag (1)	495,5	424,7	547,8	212,9
Langfristet gæld ultimo	5.321,0	5.745,7	6.293,5	6.506,4
Nettorenteudgifter i alt:	70,0			
heraf til sundhed	63,0			
heraf til socialområdet	5,7			
heraf til regional udvikling	1,3			

(1) Nettolåneoptaget er lån til hospitalsbyggerierne og lån til refinansiering af afdrag i 2015-2018, mens årets afdrag er fratrasket.

Hovedparten af låneoptaget til de nye sygehusbyggerier vil blive indfriet med salgsindtægterne fra de ledige hospitalsmatrikler. Den første større salgsindtægt kommer formentlig i 2018 fra salget af Tage Hansens Gade.

Lånene til sygehusbyggerierne vil blive hjemtaget med variabel rente, da lånene vil blive indfriet efter en kort årrække. Det betyder, at regionens andel af lån med variabel rente vil stige i en periode. Der er en forventning om, at 57 % af regionens langfristede gæld på 4,8 mia. kr. er med variabel rente primo 2015. Det har derfor stor betydning for renteudgifterne, hvad der sker på de finansielle markeder med hensyn til renterne.

Generelt er budgetteringen af regionens renteudgifter forbundet med usikkerhed. Men administrationen anbefaler, at regionen i 2015 indarbejder en sikkerhedsmargin på ca. 0,5 % i forhold til det variable renteniveau i maj 2014. På baggrund af denne forudsætning er renteudgiften for 2015 beregnet til 97 mio. kr.

I forslaget til budgettet for 2015 er der indarbejdet en forudsætning om en forventet renteindtægt på 27 mio. kr., og med en renteudgift på 97 mio. kr. bliver nettorenteudgiften i 2015 på 70 mio. kr. Med en nettorenteudgift på 70 mio. kr. vil socialområdet finansiere 5,7 mio. kr., det regionale område vil finansiere 1,3 mio. kr., og tilbage er der 63 mio. kr. som sundhedsområdet skal finansiere.

Der er i dette notat lavet en afgrænsning af den langfristede gæld, så den ikke indeholder leasinggælden, da finansieringen af de årlige leasingydelser indgår i driftsbudgetterne.

¹ Den almindelige langfristede gæld er eksklusiv leasing og lån til de nye sygehusbyggerier.

1.2 Regionens langfristede gæld i 2015

Region Midtjylland vil ved indgangen til 2015 have en almindelig langfristet gæld på 4,3 mio. kr., men med lånefinansieringen af kvalitetsfondsprojekterne vil regionen primo 2015 have en langfristet gæld på 4,8 mia. kr., jf. tabel 2.

Regionens langfristede gæld primo 2015 består af en ordinær gæld på 4,1 mia. kr., gæld vedrørende udskudt skat på 0,2 mia. kr., som er rente- og afdragsfri, og midlertidige lån til kvalitetsfondsprojekterne på 0,5 mia. kr.

Det indgår i forudsætningerne for budgettet i 2015, at regionen hjemtager lån på 163,2 mio. kr. til refinansiering af afdrag, midlertidigt lån på 533,9 mio. kr. til Det Nye Universitetshospital i Aarhus (DNU), Det Nye hospital i Vest (DNV) og til Regionshospitalet Viborg (RHV) og et lån på 124,8 mio. kr. til energiinvesteringer i Det Nye Universitetshospital i Aarhus og i Regionshospitalet Viborg – i alt lån for 821,9 mio. kr.

Tabel 2. Langfristet gæld i 2015 (ekskl. leasinggæld)

Mio. kr.	Lang gæld primo 2015	Nye lån i 2015	Afdrag i 2015 (1)	Lang gæld ultimo 2015
Nuværende gæld:				
Ordinær gæld	4.075,5		326,4	3.749,1
Lån vedr. udskudt skat	233,4			233,4
Midlertidige lån til kvalitetsfondsprojekterne	516,6			516,6
I alt, nuværende gæld	4.825,5	0,0	326,4	4.499,1
Ny gæld:				
Lån til refinansiering af afdrag		163,2		163,2
Midlertidige lån til kvalitetsfondsprojekterne		533,9		533,9
Energilån til kvalitetsfondsprojekterne		124,8		124,8
I alt	4.825,5	821,9	326,4	5.321,0

(1) Afdragene er ekskl. afdrag til spormodernisering og letbane, da de bliver finansieret på anden vis.

Den langfristede gæld vil ved udgangen af 2015 være på 5,3 mia. kr., når det er forudsat, at der bliver optaget nye lån for 821,9 mio. kr. i 2015, og der bliver betalt afdrag for 326,4 mio. kr. Generelt er afdragene beregnet ud fra vilkårene for de enkelte lån.

1.3 Sammenligning af regionens gennemsnitlige gæld

Region Midtjylland har i sammenligning med de andre regioner i flere år haft en gennemsnitlig langfristet gæld.

Regionernes langfristede gæld er ultimo 2013 i gennemsnit på 3.116 kr. pr. indbygger, og Region Midtjyllands langfristede gæld er på 3.276 kr. pr. indbygger. Med en forskel på 160 kr. pr. indbygger er det tæt på gennemsnittet, jf. tabel 3. Region Midtjyllands gæld er både primo og ultimo 2013 tæt på gennemsnittet.

Tabel 3. Langfristet gæld pr. indbygger primo 2013 og ultimo 2013

Kr. pr. indbygger	Region Midtjylland	Region Nordjylland	Region Svddanmark	Region Hovedstaden	Region Siælland	Hele landet
Langfristet gæld primo 2013	3.487	3.592	2.536	2.934	4.661	3.294
Langfristet gæld ultimo 2013	3.276	3.498	2.360	2.845	4.285	3.116

Kilde: Tallene for langfristet gæld (inkl. leasing) er hentet fra regionernes balanceopstilling i regnskab 2013

Region Syddanmark er med en gæld ultimo 2013 på 2.360 kr. pr. indbygger den region med mindst gæld pr. indbygger, mens Region Sjælland med en gæld på 4.285 kr. pr. indbygger er den region med mest gæld pr. indbygger.

1.4 Udviklingen i regionens langfristede gæld i 2015-2018

Der er en forventning om, at regionens almindelige langfristede gæld vil falde med gennemsnitligt 138,9 mio. kr. i perioden 2015-2018 og dermed løbende blive konsolideret og være på 3,9 mia. kr. i 2018, når der bliver set bort fra låneoptag til kvalitetsfundsprojekterne.

I perioden 2015-2018 vil regionen imidlertid have behov for låneoptag til de nye sygehusbyggerier. Omfanget af låneoptaget fremgår af ministeriets finansieringsprofiler for Det Nye Universitetshospital i Aarhus, Regionshospitalet Viborg og Det Nye hospital i Vest, men regionen har korrigeret finansieringsprofilerne i forhold til økonomiaftalen for 2015, hvor der efter aftale med Danske Regioner bliver flyttet anlægsmidler for 2015 til rammerne for 2016 til 2018.

Med udgangspunkt i de korrigerede finansieringsprofiler vil regionen optage lån for ca. 2,8 mia. kr. til Det Nye Universitetshospital i Aarhus, Det Nye hospital i Vest og ombygningen på Regionshospitalet i Viborg i perioden 2014-2018, jf. tabel 4.

Tabel 4. Lån til kvalitetsfundsprojekterne DNU, DNV og RHV i mio. kr. i perioden 2014-2018

Mio. kr., 2015- Pris- og lønniveau	Budget 2014	Budget 2015	Overslagsår			I alt
			2016	2017	2018	
Midlertidige lån til kvalitetsfundsprojekter	516,6	533,9	374,1	-	-	1.424,6
Udvidet låneadgang til kvalitetsfundsprojekter	-	-	121,2	693,7	363,0	1.177,9
Lån til energiinvesteringer	-	124,8	78,6	-	-	203,4
Lån til kvalitetsfundsprojekter i alt (1)	516,6	658,7	573,9	693,7	363,0	2.805,9
Akkumuleret låneoptag til kvalitetsfundsprojekter	516,6	1.175,3	1.749,2	2.442,9	2.805,9	2.805,9
Renter til kvalitetsfundsprojekter i alt	2,1	6,3	14,2	21,3	24,9	68,8

(1) Låneomfanget er beregnet på baggrund af finansieringsprofilerne for DNU, DNV og RHV, men korrigeret i forhold til økonomiaftalen 2015, hvor der efter aftale med Danske Regioner bliver flyttet anlægsmidler for 2015 til rammerne for 2016 til 2018.

(2) I renteudgifterne er der indregnet en sikkerhedsmargin på ca. 0,5 % i forhold til renteniveauet i maj 2014.

Regionen vil fra 2014 midlertidigt skulle optage lån til kvalitetsfundsprojekterne, da en del af finansieringen af de nye hospitalsbyggerier skal ske via lån. De midlertidige lån på 1,4 mia. vil blive hjemtaget som afdragsfrie lån, da de bliver indfriet i takt med, at salgsindtægterne fra de ledige hospitalsmatrikler kommer. Den første større salgsindtægt kommer formentlig i 2018 fra salget af Tage Hansens Gade.

Fra 2016 vil regionen få udvidet låneadgang til kvalitetsfundsprojekterne for at få finansieringen til at hænge sammen. Den udvidede låneadgang på i alt 1,2 mia. kr. vil kun blive delvis indfriet af salgsprovenuet fra hospitalsmatriklerne, mens den resterende andel vil blive indfriet med regionens egenfinansiering til kvalitetsfundsprojekterne fra 2019 og nogle år frem. Lånene fra den udvidede låneadgang på 1,2 mia. vil blive hjemtaget som afdragsfrie lån.

Regionen har derudover fået mulighed for at optage lån på i alt 0,2 mia. kr. til energiinvesteringer i kvalitetsfundsprojekterne, og ydelserne på disse lån vil blive finansieret via energibesparelserne på det nye hospital.

Størrelsen på renteudgifterne på lånene til sygehusbyggerierne vil afhænge af renteniveauet, det endelige låneomfang og hvornår regionen får salgsindtægterne for hospitalsmatriklerne. I renteudgifterne til lånene er der i tabel 4 indregnet en sikkerhedsmargin på ca. 0,5 % i forhold til renteniveauet i maj 2014, og så ender renteudgifterne til kvalitetsfundsprojekterne på 6,3 mio. kr. i 2015 og stigende til 24,9 mio. kr. i 2018, når der ikke er taget højde for salgsindtægter.

Med lånene til kvalitetsfundsprojekterne vil regionen primo 2015 have en langfristet gæld på 4,8 mia. kr. og den lange gæld kan midlertidigt vokse til 6,5 mia. ved udgangen af 2018, jf. tabel 5.

Tabel 5. Forventet langfristet gæld, nye lån og afdrag i mio. kr. i perioden 2015-2018

Mio. kr., 2015- Pris- og lønniveau	Budget 2015	Budgetoverslagsår		
		2016	2017	2018
Langfristet gæld, primo året	4.825,5	5.321,0	5.745,7	6.293,5
Afdrag (1)	326,4	298,4	291,7	300,2
Finansiering af afdragene:				
-Socialområdet (2)	22,3	22,3	22,3	22,3
-Hospitalernes driftsbudgetter (el-projekter)	14,8	16,3	16,8	17,2
-Sundhedsområdet	126,1	110,6	106,8	110,5
-Lån til afdrag (refinansiering)	163,2	149,2	145,8	150,1
Finansiering i alt:	326,4	298,4	291,7	300,2
Nye ordinære lån (3)	163,2	149,2	145,8	150,1
Nye lån til kvalitetsfundsprojektet (3)	658,7	573,9	693,7	363,0
Langfristet gæld ultimo året	5.321,0	5.745,7	6.293,5	6.506,4

(1) Afdragene er ekskl. afdrag til spormodernisering og letbane, da de bliver finansieret på anden vis.

(2) Det er forudsat, at Socialområdet hvert år betaler 22,3 mio. kr. til afdrag, men beløbet vil ændre sig i forhold til områdets aktivmasse.

(3) I 2015-2018 er det forudsat, at der bliver optaget lån til refinansiering af afdrag og lån til de nye hospitalsbyggerier.

Der vil i perioden 2015-2018 være årlige udgifter til afdrag på gennemsnitlig ca. 304 mio. kr.

I Økonomaftalen for 2015 kan Økonomi- og Indenrigsministeriet give regionen lånedispensation på indtil halvdelen af regionens afdrag. Det er forudsat, at det også i de følgende år bliver muligt for regionen at låne til halvdelen af afdragene. Eftersom, kun halvdelen af afdragene kan blive lånefinansieret i 2015-2018, vil regionens almindelige langfristede gæld falde med gennemsnitlig 138,9 mio. kr. årligt i årene fremover, mens regionens samlede gæld vil stige som følge af låneoptaget til kvalitetsfundsprojekterne.

1.5 Rentescenarier og forventet renteprofil

Ved indgangen til 2015 vil 57 % af regionens langfristede gæld være med variabel rente, da det er forudsat, at låneoptaget til sygehusbyggerierne i 2014 vil blive hjemtaget med variabel rente, hvilket får andelen af lån med variabel rente til at stige fra 50 % til 57 %. Primo 2015 vil regionens samlede gæld bestå af ca. 57 % lån med variabel rente og ca. 43 % lån med fast rente, jf. tabel 6.

Generelt vil regionens andel af lån med variabel rente stige i en periode, da det er forudsat, at lånene til sygehusbyggerierne i 2014-2018 vil blive hjemtaget med variabel rente.

Tabel 6. Den politisk fastsatte ramme for gældsplejen og den forventede fordeling primo 2015

Rentetype	Politisk fastsat ramme: Andel af gælden skal minimum være på	Politisk fastsat ramme: Andel af gælden skal maksimum være på	Den forventede fordeling af gælden primo 2015 (1)
Variabel rente	25 %	75 %	57 %
Fast rente	25 %	75 %	43 %

(1) Det midlertidige lån på 516,6 mio. kr. i 2014 til kvalitetsfundsprojekterne er forudsat hjemtaget med variabel rente, hvilket får den forventede andel af lån med variabel rente til at stige fra 50 % til 57 % primo 2015.

Den forventede fordeling primo 2015 opfylder den finansielle politik, hvor andelen af lån med fast rente skal udgøre mellem 25 % og 75 % af gælden og andelen af lån med variabel rente må udgøre mellem 25 % og 75 % af gælden.

Notat om Region Midtjyllands langfristede gæld og renteudgifter

Med en stigende andel lån med variabel rente har det stor betydning for renteudgifterne, hvad der sker på de finansielle markeder.

Administrationen har fokus på de finansielle markeder. Og de langsigtede modeller for renteudviklingen, som administrationen kigger på, peger fortsat på lave renter i en periode endnu.

For regionens almindelige langfristede gæld er tiden gunstig for gradvist at øge andelen af fastforrentede lån, når der opstår attraktive situationer på rentemarkedet. Dette vil mindske regionens sårbarhed over for stigende renter, når renteniveauet begynder at normalisere sig.

Udgangspunktet er, at lånene til kvalitetsfundsprojekterne vil blive hjemtaget med variabel rente, da disse lån vil blive fuldt indfriet inden for en kort årrække via salgsindtægterne og regionens egenfinansiering. Med en kort låneperiode på disse lån vil det sandsynlig ikke være hensigtsmæssigt for regionen at betale merprisen for fast rente.

Valget mellem fast og variabel rente afhænger bl.a. af behovet for budgetsikkerhed, eftersom lån med fast rente giver større budgetsikkerhed end lån med variabel rente. En låneportefølje, hvor der ikke er 100 % fast forrentede lån, vil have budgetusikkerhed.

Spørgsmålet er, hvor stor en post regionen skal afsætte til renteudgifter i de fremtidige budgetter. Tabel 7 viser, hvor følsom regionen er over for ændringer i den variable rente med de forudsætninger, der indgår i tabel 5 for udviklingen i den langfristede gæld.

I maj 2014 har regionen en gennemsnitlig variabel rente på 0,43 %, hvilket er et lavt niveau. Administrationen anbefaler, at regionen i 2015 indarbejder en sikkerhedsmargin på ca. 0,5 % i forhold til renteniveauet i maj 2014.

Tabel 7. Renteudgiften i mio. kr. i 2015-2018 afhængig af udviklingen i den variable rente

Renteudgifter i mio. kr. (1)	2015	2016	2017	2018
Ved gennemsnitlig variabel rente på 0,43 %, maj 2013	84,3	88,7	93,1	94,6
Renteændring på 0,25 procent point (gns. var. rente på 0,68%)	91,2	96,5	102,0	104,5
Renteændring på 0,50 procent point (gns. var. rente på 0,93 %)	97,0	104,3	110,9	114,4
Renteændring på 0,75 procent point (gns. var. rente på 1,18 %)	104,9	112,0	119,8	124,3
Renteændring på 1,0 procent point (gns. var. rente på 1,43 %)	111,8	119,8	128,8	134,1
Renteændring på 1,25 procent point (gns. var. rente på 1,68 %)	118,6	127,6	137,7	144,0
Renteændring på 1,5 procent point (gns. var. rente på 1,93 %)	125,5	135,4	146,6	153,9
Renteændring på 2,0 procent point (gns. var. rente på 2,43 %)	139,2	150,0	164,4	173,6

(1) Renteudgifterne i tabellen er inkl. renter vedr. lån til kvalitetsfundsprojekterne, men ekskl. renter til lån vedr. leasing. Renteændringen er i forhold til renteniveauet i maj 2014.

En sikkerhedsmargin på 0,5 procentpoint i forhold til renteniveauet i maj 2014 vil give regionen en renteudgift på 97 mio. kr. i 2015. En sikkerhedsmargin på 0,5 procentpoint vil øge regionens renteudgifter i 2015 med ca. 13 mio. kr. i forhold til en uændret rente og svare til, at renten på de variabelt forrentede lån i 2015 i gennemsnit vil være på ca. 0,9 % p.a. mod ca. 0,4 i maj 2014.

Det har stor betydning for regionens renteudgifter, at renteniveauet er historisk lavt. Regionen har en forventning om, at renten forbliver på et lavt niveau set over en længere periode, men der er behov for at have en sikkerhedsmargin til en lille rentestigning. Med en sikkerhedsmargin på 0,5 procentpoint burde det også være muligt for regionen gradvist at øge andelen af lån med fast rente, når det drejer sig om den almindelige langfristede gæld.

Det anbefales, at rentebudgettet i 2015 som minimum kan finansiere renteniveauer, der er ca. 0,5 procentpoint højere for de variabelt forrentede lån end renteniveauet i maj 2014. På baggrund af denne forudsætning er renteudgiften for 2015 beregnet til 97 mio. kr.

I forslaget til budgettet for 2015 er der indarbejdet en forudsætning om, at regionen sammenlagt får en renteindtægt på 27 mio. kr.

Nettorenteudgiften bliver fordelt på de tre finansieringskredsløb i Region Midtjylland. Ved en nettorenteudgift på 70 mio. kr. vil socialområdet finansiere 5,7 mio. kr., den regionale udvikling vil finansiere 1,3 mio. kr. og tilbage er der 63,0 mio. kr. som sundhedsområdet skal finansiere, jf. tabel 8.

Tabel 8. Fordeling af nettorenteudgifter i 2015

Mio. kr.	Beløb til fordeling	Sundhed	Social og Specialund.	Regional Udvikling	I alt
Nettorenteudgifter	70,0	63,0	5,7	1,3	70,0
Fordeling af nettorenter i 2015		63,0	5,7	1,3	70,0
Fordelingsnøgle mlm. Sundhed og Regional Udvikling (1)		98,0%		2,0%	100,0%

(1) Fordelingsnøglen er beregnet i forhold til områdernes andel af driftsresultatet før finansiering. Renteudgifterne til lån til kvalitetsfundsprojekterne går forlods til sundhedsområdet.